

Baawaalaátbassaam Paulsh hawátam TIMOTHY huuash kuss déehcheesh hinné koók.

“Shóotaachi?” hek dakúpam Paul huuash.

1 ¹⁻² Timothy hinna baa baalaáche dii díss díawaak an baa bahkaláttuuash ko ii dii balaakbacheetáahile kalako díawaak. Kuhée kal élahcheesh koók Timothy. Akbaatatdía ílaataahilia bii ii baa hilík. Is bilaxpáake bii íkaakuuhchek. An bii bacheeítchiwishik. Hinna Ischiwúuan Dakkaasúush is baa al iichiweé ii bii chiwaák ii hawass baaláwik. Biilápxuua ak balee iléesh koók. Deéla Jesus kal ammaa awákuuash kal ammaa bíawuuash kal íwahkootak Díh ak chiwakíia héeleen ii dii bishím ko ii dii balaakák. Hilísh Jesus an dii an bilaxpáake al ítchikaateesh ko dákak an dii daásdeedalakuuash kal ammaa ala sáapkwawiileettaahileesh kalako ii daxáchiikaatdaalak baliatak kal íwak kalako baakaanmalákuk. Dakúpam Paul huuash bíik.

Ak baáliliihaatche kooxiíssaalah.

³ Timothy hileén hawáttaa Macedonia kuss baaléewiawaak eehk an dii ala koolé Ephesus bii koolám it baaleessáa kal an díss sheewéesh koók. “Eehk Ephesus koon daaták baa íassiah.” beesh hilaakée bilaxpáakuum éhkooluum bacheéom baa baaleettáahiluum eehk bilaxpáake ko ii baachimmíhkuuk. Ikaalitak hinne baa iháattuaa óochiahkaah. ⁴Eehk chiwaák

hileen bale iichiweetáahilissuum ko iilílaattak huuash deéla bale dashkalashíoom kúh ii ihchi baashitchíiosh dúushiihkaah. Ittákkaa ii baa ilíichelitbiok. Hinné Akbaatatdía kal ii ihchi balee éhchehchewiash hinna bale baa kalátche koóm hileen ammaa ala shíiosh héeleelassak. ⁵Hinné ii dii hilíachewahcheesh biipéesh hinnéek. Bale baa íchishim ítchikaateesh kala koók. Heelak dalásitchikaatak an baa dáasshihcheesh íttak baa dáhkalatchekaasak daalak ko itchikaaséek. ⁶Hileen ak baa baachimmíhcheesh bilaxpáake baálilaak “Bach íchissalah.” hessuuk. Kalakoon kal iláaattak bale ilíia awuúleetuum ko shíaattak hileen bale iláaum baa ala koottáahiluum ii bale baa íchisshe ii éwahkuuash ii baa baachimmíhchewiassuuk. ⁷Ittákkaa ii íkuxxache kal ii ihchi báaxxiawiak kan baa éhchekaashdaak baatcháachkaashdaak “Akbaatatdía is baleilíiaakaxpissee ak ii baa baachimmíhche buuk.” huulewialitdaak sáapi iláaulak ílaaxuoo alaaxtúuk. Baa éhchekaashdaak iláaattak hinna baa ii iláaush kúh an dútchihaattuuk. Baa ala koottáhileesh alaaxtúulasshen baa ala shíio kootássaak. Kalakoon kan baa shóotsheelitak áaahkaatuut shíaik.

⁸Akbaatatdía is baleilíiaakaxpissee ala koótbishihchem ii baa baachimmíhche ítchiiak iilfaitchiiak huulak baakoon ala kxawíileetak. ⁹Ak baa kalátcheesh bíiluk kala baleilíiaakaxpissee éwahkuum ítche áawahkuuash koók. Bihch íassaawuum baleilíiaakaxpissee balee baaímmatiioleetak. Ikaak Abaatatdía is baleilíiaakaxpissee ak baa kxawíihile ko díakuuk. Hawátuum hileen bale ilíiaakaxpisseesh éhchetaahilak kaáuhtaa kootáa kalátchessuua dúushiissuuk. Hawátuum kuk kala baawán báanniliiichissuuk. Hawátuum Akbaatatdíawishe alaaxtúuk. Hawátuum kuk kala ittákkaa kan baa kxawíihinmiikaalituuk. Iych áakaawachissuuk. Hawátuum baa is baaxpáuleetak batshúahilaapak Akbaatatdía al ilíia ala kootéesh ala chikittúuleettaahilik. Deéla ak bilitchilappéesh kan baa daásdeehneetak kuk kala ak baa kxawíihileesh koók. ¹⁰Hileen bilaxpáake baalússhileeteesh kuk kala ak baa kxawíihileesh ak bach uá aalée dak bacheé ak batée dak bíia dak koók. Kuhée ak baa ataalité bilaxpáakeeht ataalák íwahkootuuk. Bale bísshe ak ii xachíiash ilíiwaaleetak

íwahkootuuk kúh. Deéla baa kxawíiieesh kuk kal éehk Akbaatatdía an balee baáliliia íтчikaateesh kala chiwakálaa ak iháattaahileesh kootéesh koók. Kal ii Akbaatatdía is baleilíiaakaxpissee díakaasheesh koók. ¹¹Hinné kuk Jesus is baaaliichiweé íтчikaasheeshan an baa biipkaásheesh koók. Akbaatatdía kal ii bilaxpáakkootaa éhkaak ii daásittuulak hiliachik. Deéla íkaak bíh Akbaatatdía al ilíia ak aák hawass dáawe bíh bihkukák bii éhchehkaak bii baa chiweéhchek.

Akbaatdía balee daásdeekaashe ii kusseé “Ahóoh.” buuk.

¹²Heem kala hinna Christ Jesus bas ak baa hawassíio díawaakaashbakbíhmaachim éhchek. Al ilíiash bii áak hawass dáawihkaak hinna bale baa hiléesh bii íaxxiikkaawakoosh ii kusseé “Ahóoh.” baak bii baa áatchilak hilíatawakuk. ¹³Bassée Jesus it baalaaxtám dáasheesh baalikákkaahilak balíiwaalilapaaleak baatcháachik. Jesus is bilaxpáakkaateesh bahchichínmaawisak balásdeessaataahilia díawaakxawiikaashbaaik. Heetaa Akbaatatdía kuk an bii daásdeesh biíwaxúa ko chiwassáahkaak éhkoon attak ammaa ala sáapdiawaalak baalaaxtakáatam Jesus íh baalaaxták bahkalátchessaahilak kuhtáaheesh heeht bii kulustawakúk. ¹⁴Baxxiilaatúua Christ Jesus al íтчikaateesh kal an bii daásdeesh bíss páaxxutaahilik. Bale baa kalátcheesh bale baa íchissheesh bakák bii éhchehkaawakuk. Kal al awáchishhikaasheesh kón bii eém kalako ii kooták. ¹⁵Hinné koottáahilik. Christ Jesus awé kuss huuák ak baa kxawíihileesh bale sheexaáliash híiassaa iléewiak. Baapím kal ak baa kxawíihile kala kxawíikaashe bíik. ¹⁶Kan bii íwahkootees kalako ii Akbaatatdía ii baa xíassaahchewiak bii iléek. Daášaawissaak baa daásdeeak baa íchishshik. Kal ii hileen ak baa kxawíihileesh kala shóolaht bii íkaak kal ii ihch íkaahkaak huulak “Hilósh bíh bii íwahkootiihmaachihilik.” Haak Jesus kalako kaláttaak ko písshe dáak Baaiiwaakoochihtéesh díikaatcheoh kúh. ¹⁷Akbaatatdía kusseé “Ahóoh.” baak bacheeítche ko ii baa koochihták ii shéeleetak kootáa axúaleetam awákaassuuk. Ak baa éhkaalaacheesh Akbaatatdía kuttáchkaatak. Dáasheesh dáasaashkissalah. Dáasheesh báaxxiakissalah. Baa baatcháacheesh koók. Kusseé “Ahóokaashilah.” haattaalah. Kootáhkaawakuh.

¹⁸ Kuhée Timothy balaakáa kal an baa dii díawahcheesh kala hinnéek. Eehk baapammashshipúuash Akbaatatdía an díss ilíiash anmaa dii díahcheshsh “Hilíatdaalii?” heesh hileen bale ilíiash kalaaxtássaah shóon ak baa kxawíiash Chíisbishe dak kan bach iichúuleikaasuulak. ¹⁹ Jesus dáhkalatcheesh ko kal aákiluuxiipdaak baa annawé aaléelahcheesh kalako ii díiluh. Baam iháatdak élahchelak díassaah. Hileen bilaxpáake hawa bale baa dasshihché al ítcheesh annawéesh díassaataahiluuk. Baam xawáaum éhkaak kaáuhtaa hilíilak díook. Iháahtaa daáuk. Heem baa annawéesh ii baa hilíssaalom Akbaatatdía ishtitchees héelom bale baa kalátcheesh haawaalawák xapíiok. ²⁰ Hileen ak baa baachimmíhche iháatcheesh héele hileen isáakshe Hymenaeus dak Alexander dak ii baa xíassaawahchek. Dúupte Chíisbishe bahkukúk baa iháatkaassheelom íwahkootbaalak dúttak kalakoon hawasséihmaah. Baatcheeshkaásshelak háaksee ihchichéhkaak kal iilúhpe Jesus dáashe kan baan dussíchissuulak baliatak kal ii koótbaak.

**Bat daliíak dáhchiwakaaulak hinné
an dii baánmalaauush koók.**

2 Kal an dii baánmalaauush kan baa bassáalicheesh kan bat daliíak dáhchiwakaaulak kal an díalaaliilush daacheesh bilaxpáakkootaa chiwakáakuuaalah. Deéla kala sáapii baa ilíshelituulak Akbaatatdía chiwáalah. “Kuxsawakúh.” haalah. Íwahkootaak baa chiwakáakuuaalah. Bilaxpáake baa al ítcheesh ko kaalakuuáalah. Baa íwahkootees kalako ii chiwakáalah. Haak Akbaatatdía kusseé ammaa al “Ahóoh.” Duuash éhchehkaak kal íwahkootaalah. ² Hinna an dáhchiwakaauush kuk kala bacheeítchilak kal ak baatách xalússhihcheesh kala shóote xaxúia chiwakáakuuak baa al ítcheesh kaalakuuák haalah. Chiwakáakuukaasaalah hileén. Heelak an baa dasshihtúua al ítcheesh kalako kaaláalah. An baa hawassíiash ala xatáaush al ítcheesh ko dííolak heelak ítche áawahkuwuuk. An balee bilaxpáake kan balee ak ishtitcheeshéelitdeetdak baakoon baa balasdúupash bahchiwakíiwook. ³ Akbaatatdía baa íwahkootees ítchihchek. Ak balee iléesh daasalakootéesh kal íwahkootak. ⁴ Bilaxpáakkootaa hilísh ilúulak hiliacheesh kan baa ii

baa chissélicheesh íwak kala koók. ⁵Deéla Akbaatatdía hawátkaatak. Akbaatatdía dak bilaxpáakeesh ak balee kuanméaxeen iluúwishik. Iláawilikkuuak Akbaatatdía kal ii balee iikukkóosh hinna bacheé Christ Jesus koók. ⁶Jesus balee kulutchík. Iiaxúa an bilaxpáakeesh ihchi baa íwewishkaak balee duusshé dáak awé áakeesh bilaxpáakee biixaxúa saawilikkuúk. Kal ak balee iléesh koók. Akbaatatdía ishóocheen an balee íkeen balee baannawíssaam íwahkootaawilikkuuk. Heem kal íwak kal ii baa xíassaak. Akbaatatdía bilaxpáakkootaa ilíhchewiam kal íkuxxaawassaak kal ítcheem aaleéla al íkuxxeesh híim saawilikkuúk. Jesus íwahkoocheek. ⁷Iwak kalako ii bii dúttak bii ii baa hilík. Akbaatatdía balee iichiweéítcheesh bilaxpáakihaatdeesh baa ihéesh bii chiwaakuúhkaak bii óowiiakuuhchek. “Hinna balee baa hilé bii díahchek.” bee bii bísshissaak. Kal an bihxaxshíleettaa ala koottáahileesh kalako baachiweék hileen baa ihéesh hinna balee baa kalátcheesh.

⁸Heem bacheé chiwakíikaattuulak baliachik. Iwahkooteeesh kal ii biiwachíssaak awé kala shóonnaht ak baa kalátcheesh bat díiak chiwakáaulak kal an dii baánmalaauash kal an dii díawahkuuash bacheélusshen hinné díiluh dii díawahkuuk. Dáhchiwakiiwialuulak dáaluash báaxxiilaak éhkoon kal an dii íkuuan dáhchiwakaak íwahkootaawialuulak an dii an bilaxpáakuuash ítchiiaalah. Baa iháatchessaak baa annawíiak an dáhchiwakaauash ítchikaassalah. Kal ala kootíish daacheesh koók. Bat díis baawishkawiíssaalah. Dalásuuash dúuxaak Akbaatatdía kusseé chiwakáalah. ⁹Bíalusshen an dii baánmalaauash hiliatak. Bía dáhchiwakaaulak an díhkuuttuua díhchi chóochiwiaalah. Bilaxpáake an dii íkuua al ítchee ko díak aalashipíssaalah. Baa aalíssaassaak kal ítcheesh koówahchek. Ko díaalalah. Dísshio an dífalaakissuuash ítchiiaak aalashipaachíssaalah. “Balee ischássasshee balee áapiia balee axchílichee iilíssaalah.” Baassaak “Iilíaalalah.” baassaak kúh “Aalashipíssaak al ítcheesh ko díaalalah.” baak. Balee íttaashteee íwíwahkaashe iilíalaassuulaht alíipdeetak. Díhch iiláxxilaalichissuulak kala koók. ¹⁰Bíalusshen “Bii akchiwakíik.” daawialaalak baa annámnaak daalak dii akchiwakíia kala xíassaaihmaachik. ¹¹Bía dii baaláttaak baa díikukkak baa élahchewialaak baakoon kal ak

cheeshdáa daláalaaliolak kala koók. ¹²Kan bat bíak buut bik bíam éhkoon bacheé baachimmíhkaak baa óowiak dahkúwahchessaak. Bacheé bíam is bacheéitchiwahchessaak. Hileen bíash kuk baakoon awáatak baa iikukkák kaáulak kala koók. ¹³Ii íwahkootesh Akbaatatdía bilaxpáakdiawassee bacheé koók. Adam huaa koók. Píishchiisaa bíá díak. Eve huaa kúh koók. Bas biipéesh íwak koók. ¹⁴Haak deéla Chíisbishe hinna bíá ko hiiák ko kúak. Baa iháatchehchek. Adam ko hiiák kúassaak. ¹⁵Heem Akbaatatdía kal an díash bíash kal ii iikustaaché baailíshekaasak dáakbisuuk. Akbaatatdía ko bassáhkaak an baa dassihchéesh bale baa íchisheesh ii díakaattaak an bilaxpáakeesh cheeshdáa dáalawikaattaak heelak kal ii ilúuk.

akchiwakáualaxxuahcheshiishiahe is bassáalituua

3 Hinna baa shiío kooták. Akchiwakíash héeluan bilaxpáakeem akchiwakáualaxxuahcheshiishi ahe hawasséewiak is bassáalituuash koowíak ak baa xalússihcheesh koowíalak hinna baa díawíash ítchikaasak díawíak. ²Akchiwakáualaxxuahcheshiishiahe is bassáalituua hilíatiilush daachik. An bilaxpáakeesh ítchiyak bilaxpáake kal ammaa shiíoleetak. Uá hawátkaattaak íhchish baaík díassaak. An baa dassihchéesh annawák baa ala sáapanníash íhch íassiyak haak éhkoon kal ala íhkulutchí dak al ilíi dak ítchiyak baa iháassaak. Baa kussáak bilaxpáakeesh sapíhkaak íwahkootak. Deéla hinna bilaxpáakeesh Baawaalaátbaaxpee éhchekaasak baa baáliliíash ítchikaashik. ³Haak ak baa íshíisseem ak baa baluutaachíssaak ak baa ilíichetaachíssaak heeht daasátchutak baa chixapaatcheewíak al ítcheesh ko chichíilak íwahkoocheehmaachik. Haak deéla bálaa ísícheekaashissaiihmaachik. ⁴Ashíko aasúuishkawuuash dáake ala hawasséesh íttaak haak dáakeesh ilíikalattaak ilíia bakánniahíssaak íwahkootaakuuak chikittaák íwahkootdak kala koók hinna bachéesh. ⁵Bachéem aasúuishkawuuash an dútchalaaxtalak bilaxpáakkootaa alachiwakáauasheesh akchiwakíash shóotaak hawassíyak dútchitcheewíalak kuk baam baaleetchichéek. ⁶Hilaa ak baa kalátche kuk hinna bale baa hilé díahchessaalah. It annihiissáauk. “Kal ii ihchi baaxxaáhiyak kan baatcháatuuk.” hiliakkaáulak kal

iháatdeen daáuk. Chíisbishe kal ii baa xíassaak. Kúh ala kootéesh kootíohmaachik. ⁷Deéla bilaxpáakuum íttak ii iláaut bale ilíia an baa hilíhchelak kalako ii iláak bilaxpáakuum ítchiilush akchiwakíisseehaa isítchiiak sapíhkaak huulak kooté koóuk. Kuk ihch íasseekaasak baa iháatdiassaak an bilaxpáake íwahkootdak ammaa ala shiíoleetdak Chíisbishe an dútchileetak.

akbaakuxsaachéesh

⁸Deéla akbaakuxsaachéesh an dáhchiwakaau dís bassáau ak kuxshéesh bacheéom dilúttuulak kala hilíatiilush daachik. Bacheé daásbaalatchiia hinna bale baa hiléesh kal ak díaitcheelush daache kalako dúttaalah. Ak baa isshiitásseem haak ak bálaa isítcheelichissaak alatóammaatchaataachisseem kalako ii baa hiláalah. ⁹Deéla hileen bacheéesh baa kalátchekaashiioh. Akbaatatdía an balee baa óweesh kaláttaak kalako ii xatáak Akbaatatdía baalusshéeleettaak kan baa daasalátuuleetak áaahkuulak koóuk. ¹⁰Kuk koochiik aa chilasshihtáalah hileen bacheé. Baa sáapaacheem díahkaak kal ala xatáaush íkaak chilasshihták an baa hilúuash ítchilak ammaa ala sheeláalituuleetdak kuhée kalakoon kala hilaa ii baa hilikíssaalah. ¹¹Deéla bíoom akbaakuxshéesh kúh kala kootéesh baaláttaak baa al ilíiwishissaak ak baa isshíisseem haak kúh ammaa an díash xaxúa baatát baattáttak íwahkootiih hileen bíash. ¹²Haak deéla hileen akbaakuxshéesh uáwishi xuh chiláawishdak hawátkaatiih. Ashíko aasúuishkawuuash an baáliliish íttak dáake daásitchikaatak aksáau ilíiikukkak huulak kal ii xíassaaih. ¹³Hileen akbaakuxshéesh an baa hilúuash díaitchiolak íluh kala chiwakálaa bilaxpáake kal éhkuuk. Isítchiiak bilaxpáakashtehkaak kal íwahkootuuk. Hileen akbaakuxshéesh kal íwahkootam al ítcheesh kal éhkuum Jesus ala kaláttuuash kannaa baatchaataák kala Christ Jesus ii ilíiwoolak iilushíhissaa iisásshiiak daáwuuk. An baa kaláttuuash al iluúo kal ii chichútak íwahkootak.

ala koottáhile baatcháacheesh áakass dústuu

¹⁴Ikaak Timothy hilaakée hiliakkéelichik. Hinna baawaalaáche hilaakée díss diawaáhiik. Heeht kuk

shíassaa díss baaléewiawaak. ¹⁵Baaleetaa biípbisak ii bii shiaáhaatbisak baaléessee shiaáhnak hinna baawaalaáche kalako alaáchimnak kala koók. Kal ii baa élahchelitdak baliachik. Akchiwakíash kal an bihch íassaawuua kala xíassaakaashbaak kan bacheé shóoteem kalako dilúttak hinna Akbaatatdía aasúuiskawuuash kalako hileen bilaxpáakeesh baa hawasséelahkuulak akchiwakíash bat sheéssee an daxátaash kal ii kan bach élahkuuash an bat dáannaash baa ala koottáhileesh kalako ii diláauk. Akbaatatdía hawátkaateesh ak éhcheesh díluk baa ala koottáhileesh ak aaláalaweesh ak íasseesh dak ak hawasséesh díluk. Kal an baluúosh an balee ala koolaachéesh kal íwak kala koók. ¹⁶Hinna koottáahilim ii an baa bahkaláttuuash éwahkuuash koók. Jesus awé kuss huuák bilaxpáakdaak ihchi balee éhchehchek. Balelláaxbaaxpee kal ii éwahchekaasuash koók. Jesus hinna awé áakeen bilaxpáakeesh baa baa tátchikaateesh kuttáchik. Bilaxpáakiapawishe iiwaachíssaak kuksúuk. Jesus an baa baáliliish bilaxpáakshiiishiaaheesh iikukkák kaláttuuk. Deéla Baaiiwaakoochihtéesh kuss aachissáauk.

ak baáliliihaattuaa

4 Baleiláaxbaaxpee baa iisakkóon baam balee chiweetáhileesh hinnék. “Baapiiháakasse akchiwakíash hawa baa ala koottáhileesh hileen ammaa baa kalátchekaasuash kal ii baa hilíssaaihmaachik.” hek. Chíisbishe kan baa ichéeshkussahkaacheesh koók hinné. Ishkawáasheesh étshi déehchelak bilaxpáake ham kuss ahkuxpatchiahkaáhak heelolak iháassaa déeohmaachik. Bilaxpáake kal íwahkootiihomaachik koottannák. ²Hileen ak baa baachimmíhche ak iháatcheesh Chíisbishe kal ii baa hilák bilaxpáake ham iháassaa déeohmaachik. Hileen ak baa baachimmíhchelitdeesh baa dasshihtúuleetak biísshiiwioolak kal alaxaxíssuuk. Daasúua bale biísshe kuss dachuukaatúuk. ³Hileen bachéesh aaháakass bale bach áxpe xawíhkuuk. Baa annawíssaak huuk. Deéla bale ammaa duushé héele ham duushíhchessaawiaohmaachik. Hileén ak baa baachimmíhcheleesh alaaxtúux sáapdak Akbaatatdía baatách xaxúa kón díak hileen ammaa buusúuash kón bilikkuúk. Iwahkotalak kootáa ii baa baachimmíhkaak xawíhkuuk.

Heeht baa hiliáateesh akchiwakítaahileesh kuk éhkuuk. Akbaatatdía ammaa an día xaxúa íttuum chiwakaáhak “Ahóoh.” haak baakoon díiak áaahkulak alíipdeetiihmaachik. ⁴Akbaatatdía awé áake ammaa an díash xaxúa ítchihchek. Heem dúupiassaak xawíihchessaalah. Akbaatatdía kon dákuk. “Ítchik.” hiliatak kusseé “Ahóoh.” haak díak dahkúh. ⁵Dahchiwakaáhak daalak kala koók. Akbaatatdía al ilíiash dahchiwakaáheesh kal ii baatách ítchik.

Ishkawáashim Christ Jesus kalátcheesh ko kala kooták.

⁶Baa íwahkootesh ko hileen akchiwakíilakupeesh dachíwaalakak alóweeitchilalakdak Jesus ammaa dii díahcheesh kan díalaak. Chiwakálaa díh kala hinna ammaa dáhkalatcheesh kal ii áxpihchelítak ítchiihmaachik. Bale iláaum bahkaláttuush Akbaatatdía al ilíim ítchikaateesh baa koottáahiluum élahkaak písshe daléesh kalako dúushiissaah. ⁷Kalakoon baa baaleetuum ak ii baa baachimmíhcheliheesh kuk díikukkussaah. Akbaatatdía an balee baa díahcheesh kootíiassaah. Kúh ii ilíissaah. Bale iichiweeittákkaaliche iháatdaalicheen ii iláaattaatuua kuk átdessaah. Báheeliia baa hawúuleetak. Ítchihk kan baa an díaleesh kal an daxáchiish kala hinné an dii an bilaxpáake Akbaatatdía an dii íkeen ítchikaashdeesh ko koochihtíiak ko ii díhchi baashitchíiak haah. ⁸Ehkoon hawass daxálussaatak díhch aaláawassaalítak daxúa ihkalaálahchelak al ítchiwishik. Heehaa al ítcheesh kuk xéekaatak hinné ítchikaaséek. An dii an bilaxpáake Akbaatatdía an dii íkeen ítchikaashdaawialaak baalilísheesh kuk al ítcheesh kan baatách xaxúa íaxualichik. Kal ii díhchi dáhkuksheesh hilaakée an dii an bilaxpáake baakoon éhkoom íttak daláalawikaatdaak. Koochihtálaalak iisakkússee an bilaxpáake dii kuxsák deéla píishchiisaa hawátam ii baa koochihtéesh kúh dii aahíik. ⁹Iwak koottáahilim iisheewúuk. ¹⁰Iwahkootam kalako ii bihchi baailíshewuuk. Baa shíishiaaheesh baa ítchiwaawiawaak díawaakaasuuk. An balee bilaxpáakeesh Akbaatatdía an balee íkeesh ítchiwaawiawaak balúukaasuush koók. Akbaatatdía koottáahilim éwahkuuk. Ii baa koochihták ammaa kuss awákuuush bíáwaakaasuuk. Ak baa kalátcheesh ak balee iléesh koóm bilaxpáakkootaa íassiialaachkuuak kúh ilúulak hiliachik.

¹¹ Kal íwahkooteesh kalako ii baa baálilaak kalako éhchehkaah. ¹² It dii baa iák dii awássaahchewioolak díassaah. Baakoon kuk kala an dii al íkuuash baa ala sáapannialeesh kal ii díhchi baa xíassaahkaah. Akchiwakíash kal an dii baa hilíhkuuash kal akchiwakíia an díailush daacheesh koók. An díliash ammaa dáassihcheesh al ítchikaateesh dak bale baa íchisse dak al ii díalee íkaahkaah. Baa dáhkalatchekaasheesh kala shóohtaa shóotdaht dílúshiisseesh íkaahkaah. Kan dii bilaxpáake ítchikaashdaak baa aláakaawache íkuulak kala koók. ¹³ It dii baássee shiaáhnak bilaxpáakalaho akchiwakíash Baawaaláachim Baaxpéesh kuss daáwiiak ii ishtatáachissaatuash ala kuxsaatúuash koolíak íiwahkootah. Kal íwahk kala koók. ¹⁴ Akbaatatdía hinna baa baatcháachim dákoosh kuk kan ii dáitchiik kalaaxtássaah. Eek akchiwakíwaaisaateesh dii dússhihtak chiwakáalakuum Baleiláaxbaaxpee iikusták hinna bale baa hilím dii áakaawachihkaak dii díahchem kalakoon kan daláweesh koók. ¹⁵ Kalako ii díhchi baashitchíiak kalako dískussaak datchíhteessaak daalak bilaxpáake kan dii íkuuk. Hinna baam díhkukuuash kan díúttak kal aák daléek. Kal aák kooxtaalaamnák hinne an báaxxalawaacheesh al ítchikaasheesh bilaxpáake íkuulak kal éhkuuk. Kal íwahkootak. ¹⁶ Kuk kan an dii an bilaxpáakeesh díhch íassiah. Baa ala sáapannialeesh díh chikittaák hinna baam koottáahiluum kan élahcheesh kalako dasshihták ko dúuxaasak kal ii baa baachimmílahcheesh baa ala kootéesh kalako dúuxaashih. Heelak kal íiwahkootdaalak dii daxúash kan dílik. Haak ak dii iikukkóosh íassaalaaladkak kukkan ínnaak.

Widows akbíasshe al íassaalaaliish daache

5 Hileen bacheé baaisáate baam dachíweewialaalak ítche chiwaakuúh. Chikittaakuúh. Kan baaisáatuuk. Dáanniilak dínniitchiiakuuak íwahkootah. Dii díilapxe kuss díliia ko kala kootáh. Deéla hileen baaiáte isáaksheesh baánniliilak dii dakúptaahile ko kala kootáhkaah. ² Deéla bía baaisáateesh kúh dáanniilak ítchiiakuuh. Chikittaakuuák dii disáhke kuk kalako díah. Baaiáteesh bíakalishteesh dii dísbia kalako díah. Kusseé an dáanniilak an baa dáassihchilak ítchiik íwahkootah.

³Deéla Timothy akbíassuum koolúuk. Kal ammaa bíooleetkaatuuk. Kootéesh íkaakuuak kuxsakuúh. ⁴Heehtaa akbíassheem dáaka dak is baapíta dak baa hámmishdak ílulh kal iikussáak isahkúua áaahkukuuolak kala koók. Kal ala kootíish daacheesh koók. Akbaatatdía baa ala kootám díoolak hiliachik. ⁵Hilíateesh kal ammaa dáhkuxsuuash koók. Hileén dii héeluan akbíassuum íluttachkaatak baatcheeshkáatuuk. Dáakuuleetak kal ak íkaakuuleeteesh “Akbaatatdía kalako kuttáchkaat kuss íkaak ko bíakaasak kal ak kuxshéesh koók.” hiliatak baapé dak óotchia dak chiwakáau kan baa aliilúukook. ⁶Deéla hawátuum kuk baaleetak. Akbíassuum éhkoon kalakoon kan baa shóotdiok. Kal ittákkaa baa héeleetiak ammaa al isítchiiosh an baaláaxaatuash baa íwahkootesh kalako chiwassáahkaak hinna bale chiwakíash axxiak ílaxuoo ihchi baa ilúuak huuash kal ihchi kxawíok. Súua ko kala kootúum kal ammeelitúuleetuuk. ⁷Hileen ak chiwakíash baálilaah. Kal ammaa aáchiwaatuash éhk hilaa ammaa dii baachiwaáhuuash bilaxpáake kal ammaa ala shíioleetdak kala koók. ⁸Deéla akchiwakíiam kal ii is bilaxpáaktaahinnahtaa kuxsakuússaak isshóohtee íkaakuussaak heelak kuk kala “Bii akchiwakíik.” hewialak kuk baaleetak. Hinna an baa bahkaláttuuash kal ii baa xachíikaasuash ii baa hilíssaak. Bilaxpáakuum baa kaláttuuleetak baatadák bilaxpáakxawaaush kuk heetashtáauk.

⁹Deéla akbíassheem dii ihchi kuxshihchewialak dáashe dilúttak díis baa baalaátua bale dáasheesh héelassaalaawialalak hinna akbíassheesh is báalee akaahmáa pilakaachíx xuh baaisaáhnak haak deéla hawáttaakaat chímmishdak kal ii kootéesh koók. ¹⁰Bilaxpáake al íkuuash íttak an baahilé sáapalaxawiileetak al éhkuuash kal íwahkootdak kala koók. Kan dáake al iiwishé íttak bilaxpáakiheesh aasúua is bilía kusseé dústak baa iháassaak baa inníitchiiak óosshee ishóochissiiakuuak itúua ísshiwakuuak ak chiwakíash baa ala sáapkaateesh kal ii kuxsák deéla bilaxpáake shóolahtaa kan bach kuxxáahkaak ak ich alínneetkaateesh kuxsakuuák an bilaxpáakeesh kal íwahkootdak kala koók. ¹¹Deéla bíakalishtuum it baaiátak koon akbíassuum. Eehk bale dáashdiluttuuash kuk

héelasseessaah. Kooté kuk alataawitaahilaachissáauk. It baaiátuum kooté kuk dáawashdolak aaláa kaka chinmissáak Christ kala kalaaxták heoh. ¹²Iwahkootuulak kan báheelia ihchi xawiilittaáhuuk kala hinna baam koochíhk díiluss dakkáchiiosh dússhishim. ¹³Haak kúh hileen bíakalishte aaláa ittákkaa hawass daáwaatak bale ilíchikimnaak awaasúua aláachkis dáak baa al ilíwisak haak bilaxpáakammaahiluulak an baaláhkassaataahiluuahht héele kooléelitak huulak ítchissaak. ¹⁴Heem Timothy kal an dii baánmalaauh hileen akbíasshe baaiáteesh kaka chínmisak dáakuuwisak ashíko aasúuosh ko hawassíak huulak ko ítchik. Heelak akchiwakíash kal an baa ala shííoleetak. Haak bas kootáaush Chíisbishe kal an balee baa sheéleetak ko ittéek. ¹⁵Ii sheewée eehk akbíasshe hawa hawéessiikussaak kuk kala Chíisbishe ko píisshe daáuk. ¹⁶Hinna bale baa íkuchke kaka dii baachiweewiáwaak. Kalaaxtássaah. Akbíasshe is bilaxpáakuuwishdak kón áaahkuhkuuolak kala koók. Heelak eek akchiwakíia kúkkán diiluk akbíasshe ak ihch alíinneete alákaalakuulak kala koók.

Dís ak bassáalituua chikitták díaitchikaasalah.

¹⁷Deéla hileen dís ak bassáalituuaash akchiwakíia kal ak dii hawassíosh hinna an baa hilúuash kal ak díaitchikaasheesh ii ihchi baailísheem is baaiíwisuuash ítchikaashduulak kala koók. Hileen hawátuum ak baa baálilaak ak baa baachimmíhcheesh chikittaakuúh. ¹⁸Baawaalaáchim Baaxpéesh awúuan hilíatcheshiiok buh. “Bishéeiichiileem ii baa díalaak bikkaauhpé talíalahkuuash hinna bishéeiichiileesh fio daxchíssaalah. Baa hínnahkuulak baakoon áappaa baa duusúulak alíatdeetak.” huuash haak deéla iháatdeen kúh an baalaátuuash “Bilaxpáakeem dáawaasak baa hínnahkuulak ííwishdialuulak kuk kala koók.” huuash chichéhkaah. ¹⁹Haak deéla hinné kúh dís bassáaush ak dii baálilaak ak dii baachimmíhkuuash hawáteem bilaxpáakeem éhkoon huuák al ilíwisak “Hilíacheem awákaak.” helak kuss íkaassaah. Bilaxpáake iilápuu xuh iiláwiilituuam dii díiak kalakoon íwahkooshiiolak hilaa kan díikukkaatak haah. ²⁰Heelak baa shíío koottáhinnak kal élahchelak kuhée kalakoon aaláwak éhk hawé aahíiák

kalakoon kal aatáttaattaah. Ammaa al iháattaalahkoosh áxp diliitaahiláak íwahkootduulak kal eehk hawé akchiwakíash éhkuulak kan baa iháatchewioolak alaxaxxéohmaachik.

²¹ Ak baa éhkaalaacheesh Akbaatatdía dak Christ Jesus deéla bilaxpáakiaxpawisheesh balee íkaak kaáuk. Kukkal éehk aláxp baa díaleesh shóokee kooláht dii díilapaachitchikaashdaht baa iháatkaasshelelak baa ialahkaáhissaak kuk kan baakoon xaxúa bach kuxxáahkaak chilaschíssaah. Haak íwak an dii díawahcheesh kalako díah. ²² Heelak kukkan diilaxúa baakoon kan baa iháatduulak “Alíipdeetak.” hilíachissaah. Díhch íassiiak díhchi baa apásshileeteettaak deéla hileen aláxpeesh áxpilahchewialaalak dísche áakeennaak dáhchiwakaalakoosh díiwaachissaassaah. Kalatchíí koótdaaliim ak baa iháatcheem dáalaaxtak ko dilúttak daalih. “Kootdák kuk kala hinna ak baa iháatcheesh ammaa ala kxawíianniash alíipdeetdahkaak kootáa aláxp baa díalaak.” hiliachioh. Díhchikittaáh.

²³⁻²⁵ Deéla íkaak ii sheewée bilaxpáake hawa baa iháattuum baa kxawíihiluum xíassaak kaáuk. Kal ii éhkuuk bilaxpáake. Baapém kal ii ihchi kxawíikaassheehohmaachik. Deéla hawátuum kúh xíakaatuuk. Bilaxpáake alaaxtúuk. Baapbaatcháachim balee ishóocheelam Akbaatatdía an balee chilassihchéesh kootannák hilaá kal iikuschíohmaachik hileen ammaa ala kxawíihiluash. Deéla hilíko kuk kala hinné kooták. Bilaxpáakuum baa ítchikaasuum díoom bilaxpáakkootaa éhkuuk. Haak kúh hawá xíakaatuuk. Baa ítchikaasuum díoohtaa bilaxpáake alaaxtúuk. Heeht kúh koochihtássaaihmaachik. Baapém kúh iikuschíohmaachik.

Timothy baalilísaalaakahkoosh hilaakée hinna baam dii baachiweewiáwaak. Bilé kuttáchkaat isshíia dahkússaah. Díishpuua ítchikaashissaak. Díishpuua baalilísáannaakahkak dii tatéelichissaak. Heem baa shóolaatdak baáchuuwilaxxee kooshtattáchiia isshíikaweh. Dii kuxsaachíihmah. Iwahkootdaalak kala koók.

6 Deéla éehk dii héeluaa ham dii dáacheeok. Ak dii aáush akchiwakíissuulaht kootáa chikittaakuuák ammaa ala shííowishdak chishsíassaah. Baakoon kan diakuuáahak ak dii aáush íwahkootuulak kan bilaxpáakihaatdeesh kal ii ammaa ala shííoleetdak hinné Akbaatatdía an balee

baáliliash an baa bahkaláttuuash an baa hámneete aaliíwiak xawíihchewiak íwahkoooteesh kala hínmaassaawiawuuk.

²Deéla hileen dáacheesh ak aáu akchiwakáaulak hileen dáacheesh dasshihták kúh akchiwakíim kan biitám baakoon baa shóotaahaacheet baa díawaak baakáhkulaht alíipdeetak. “Dasshihchíssaaihmaachik.” hiliachihchessaah. Itchihk hinna baa baa hilakúuash akchiwakíiakupam kalakoon aa an baa hilakúuash díakaasak ítchikaassheewiaish daachik. Akúpeesh ala kuxshéesh kal íwahkootiish daachik.

ak baáliliihaattuaa = false teachers

Kahée Timothy hileén ii baa baálilaak eek bilaxpáake kala ko éhchekhaah. ³Ak baa baachimmíhchelicheem bilaxpáakeem éhkoon Jesus al ilíim ítchikaateesh akchiwakíia ammaa bahkaláttaak ammaa awáchiwuush kuk ii baa baachimmíhchewiassaalak ⁴ko bilaxpáakeesh hilaa kan baa baaláaxeesh koók. Baa baachimmíhkaak kal ii axúash ii ihchi báaxxiak kootáa baa al isáalewiak. Bilaxpáakeem íwahkootdak alataawéesh iháatam ko ii kooták. Ko bilaxpáake ammaa dasshihché ítchissaak. Baa baa aashtátak baa ilíchekoolak íwahkoocheewia kalako ii ak ítchileessaak. Báheelia bach íáhaahak chíif bach óolitak bat chiláak bach íassiiakaak íwahkootuuk. ⁵Heem hileen ak baa ilíche daachéesh ammaa dasshihtúua kalítchissuuk. Baa ala kootsheewíakaattuulak kal aliilúuleetak. Deéla hileen ak baa baachimmíhcheleesh hinna an bahchiwakáaush an baatcháacheesh bitáaxxiak ílaxuoosh ílulh kala ii bálaaliawiak huuash kooxiíssaak áxp baa hilíssaah.

⁶Baa dáhkalattaak dáhchiwakiilak kan baa baatcheeshísseesh díik. Kan dalásalakxawiinneetak an dii bilaxpáakeesh íttak kan baa deé kooshtakáatdaht kal “Itchik.” diliatak dalásittak baakoon dáakahkuulak kala koók. ⁷An buúosh chichékhaah. Hinna awé kuss buúosh éhkoon baa baáu ahkaásak buússuuk. Baa aawuúoleetak. Deéla íkaak baasúulak baa baáush aaweéssuuk. Bálaahisshikaate hawátkaatdaht aaweéssuuk. ⁸Heem éhkoon baakoon baa baáu ahkaáshissalaht an balee ala koónmisak balee is baa axuásseewishkaatak an baa buusúuwishkaatak heelak kan baa kxawíleetak kal ítchik. ⁹Bilaxpáakuum kan bálee

hilíachkaauk. Bálee ahkaásheem hiliatak kalako iiskuáliak huum kalakoon kal ii ihchi xapíialitak baa iháattuuk. Kala sáapdiawaalaht báleem bulutchilák hiliatak kan baa dassihchíssuuk. Ammaa dassihtúua kala kóoxissuuk. Al al ihch iáxxualittuua alaaxtúuk. Ihch áakaawachissuuk. Deéla baa kxawíikaashim ihch aalahpúuk. Kan bilée isée kal ii kuss daáush koók. ¹⁰Bálaa isítcheekaasuash ammaa batshúa shíishiaahe kal ichéesh kussahkáache koók. Hileen bilaxpáakiwahkooteesh ala kxawíash ihch aaliíak hinna baam ítchikaatam koochiik éhkuuash dúusaak kan baa kalátchessuuk. Báheelia ihchi baailíshiiak ihchi baa baatcháatdiahkuuk.

an baa baámalaawalako

¹¹Timothy dik Akbaatatdía ak íchishikaasheesh ko dii hawák. Dii awáchisshiish baa íwahkooteesh baa al iháateesh xaxúa kooxiíssaak íhchish kaláataahilih. Haak íkaak baa al ítcheesh baa hilíateesh kalako koowéessaak shóonnalee kalako díawiak kalako díiskualiah. Baa ala sáapannialee baa annawíiak íwahkootah. “Baatách xaxúa ii chiwakáak Akbaatatdía kan díawakuk.” diliachih. Bilaxpáake xaxúa íchishih. Kal ílala shóotdahtaa daláse chichúchihkaak kala sapéelahtaa kuss dii bilaxpáakitchih. ¹²Akbaatatdía kal élahkaak kalako díluualakoosh ii dii baa hilím díakaasak akúkussahke ko aahíih. Bilaxpáake ahúm ishóotuuan dáhchiwakaak baa dáhkalattaak daam dii íkaak dii éhkuuk. Itchim baatcháachik. Baaiiwaakoochihtéesh kalako dii aahiiwíak dii xapíawiassaak. ¹³Akbaatatdía ak balee bilaxpáakahkaak ak baa áakaawatbilikkuuash dak eek Christ Jesus Pontius Pilate ishóochiss dáak chilíssaataahiliash dak hinna baa dii díawahche balee íkaak kaáuk. ¹⁴Baa ala kxawíash kan dii ala híileettaahiliak kan dii ammaa ala shífoleettaahileesh ko koochihtíiak baapbaatcháachim balee ishóocheelam Jesus Christ ala chishíwiash aahíi. ¹⁵Akbaatatdía ko baapéesh kan dáasaasak kulushíim daataláa al íkuxxe bíólak Jesus Baaiiwaakoochihtéesh kalakoon huulák awákaawohmachik. Baa íschiisaaleetak bacheéitcheesh kuss is bacheéittuua koók. Akbaahawasséesh chiikúss is akbaahawassíosh koók

Akbaatatdía. ¹⁶Ittáchkaatak ak íwahkoote. Ii baa koochihták. Ala kooléesh táachiiate ii ala sáashiiash baatcháache ii kooxbiikaáshbiawuulak baaleettáahilik. Eehkoon bilaxpáakkaatdak Akbaatatdía íkaaleettaahilik. Ikaawioolak baaleetak. Baa baatcháacheesh koók.

¹⁷Deéla awé áake eek baa dahísseesh kuk ihch íasseehkaah. Is bálaau ahnák heelak kal ii ihchi báaxxiak ak baatcháatdeoh. “Hileen báleesh kal aáulak kal ii bihchi bahkuxshé kuttáchkaatak.” hilíachihchessaah. Bálee kuk koochihtássuuk. Haawáahuuk. Akbaatatdía kan baa báakussahke kuttáchkaatak. Bálee kuk baaleetak. Akbaatatdía ammaa bilikkúuash kuk ii baa koochihtúuk. Ko kuss íkaahkaah. Koowíahkaah. Kal ii balee daásittaachilak kan baatách xaxúia ak díawilikkuuash koók. ¹⁸Eek baa is bálaau ahóosh is bálaau baa ítcheesh kalako ii díahkaah. Is bálaau ahnáhtaa ílaxuoosh it baa daásdeeak is bálaau íchishissaa ii baa kuxsák ii al ítcheesh ko díak íwahkoocheeilush daachik. ¹⁹Kal íwahkooteesh kuhéeh kal ihch ákkuuwiiok. Iíaf balee ishóochissee Baaiiwaakoochihtéesh kuhtée kan baa kulusáahkuuk. Kuhtée kal ammaa ala kúuwuuleetak. Kal aláahkuuash kan baa sáapeesh al ítchikaasheesh koók.

²⁰Timothy dik Akbaatatdía ammaa díhkukoosh ammaa dii hawasséehcheesh íasseekaasak baakoon kuk kan díaitchiih. Eek ak baa baachimmíhche Akbaatatdía ko ii iláahuuhtaa kalakoon kal iháatdeen dáak kalakoon kal ak baatcháachkaashdaak ak baa éhchekaashdelitak baa ala koottáahileesh ii ilíissuuk. Hilíatuuash dik átdessaah. ²¹“Baa ala koottáahileesh kal ak éhchekaashe bíiluk.” hiliachkaashduum hinna an bahchiwakáaush an baa bahkaláttuuash kan baa biipkaásheesh xapíiok. Kal ammaa iitchiikaasuush kal íwahkootak. Akbaatatdía alaaxtúuk. Dik koochéessaah. Akbaatatdía al ítchikaateesh dii bakúte díalakuuh.